

KIDN KONSTYTUCJA DLA NAUKI

USTAWA 2.0

Reforma inna niż wszystkie!

www.konstytucjadlanauki.gov.pl

#StrategiaGowina

Słowo wstępne	2
Konstytucja dla Nauki	
Reforma inna niż wszystkie	5
Ustrój nauki i szkolnictwa wyższego	
Tradycja wolności akademickiej i zrównoważony rozwój	19
Studenci i doktoranci	
Kształcenie przyszłych elit	37
Pracownicy uczelni	
Stabilność zatrudnienia oraz nowe ścieżki kariery akademickiej i naukowej	47
Badania naukowe i ewaluacja działalności naukowej	
Uwalniamy potencjał polskiej nauki	59
Harmonogram reformy	
Rozsądne wdrażanie	75
Zgłaszanie uwag	80

Szanowni Państwo,

dotrzymuję obietnicy: podczas Narodowego Kongresu Nauki w Krakowie przedstawiamy projekt ustawy, która głęboko i odważnie, a zarazem rozsądnie i stopniowo reformuje system nauki i szkolnictwa wyższego.

Od samego początku wiedziałem i powtarzałem, że liczy się nie tylko cel, ale równie ważna jest droga, która do niego prowadzi. Konsekwentnie więc kierowaliśmy się zasadą, że ma być to reforma inna niż wszystkie: postulowana i zainicjowana przez samo środowisko akademickie, a przede wszystkim w swoich głównych założeniach szeroko konsultowana i rzetelnie przedyskutowana we współpracy z ludźmi nauki, o których śmiało możemy powiedzieć, że są jej współtwórcami.

Dlatego raz jeszcze chciałbym Państwu serdecznie podziękować za zaufanie i współpracę przy tworzeniu Konstytucji dla Nauki: za spotkania i debaty podczas konferencji tematycznych poprzedzających NKN w Krakowie, za cenne wskazówki i opinie, które pozwoliły na korektę wstępnych planów naszego resortu. Ten wspólny wysiłek zagwarantuje w przyszłości rzecz niezwykle istotną, czyli stabilność stanowionego prawa, absolutnie kluczową, dla prowadzenia badań naukowych i działalności szkół wyższych.

Biorąc pod uwagę wspomniany styl i tryb pracy nad reformą, fundamentalne założenia Konstytucji dla Nauki nie będą dla Państwa zaskoczeniem. Te mechanizmy, powiązane również z zapowiadającym przeze mnie zwiększeniem finansowania, pozwolą uwolnić potencjał polskiej

nauki i podnieść jakość kształcenia. Mówiąc wprost, nasza reforma to warunek *sine qua non* dalszego rozwoju Polski, gdy w świecie rośnie konkurencja intelektualna i gospodarcza, a zmiany osiągnęły zawrotne tempo.

Przed nami ważne miesiące, podczas których, w ramach finalnych etapów konsultacji i procesu legislacyjnego, mamy szansę nadać ostateczny kształt projektowi Konstytucji dla Nauki. Wiem, i niezmiernie się z tego cieszę, że nie muszę już Państwa przekonywać, iż każdy głos oraz każda opinia naprawdę się liczą. Wspólną finalizację prac zaczynamy tutaj - w Krakowie. Wierzę, że razem dopracujemy optymalne rozwiązania, aby od 1 października 2018 r. reforma zaczęła przynosić konkretne korzyści studentom, doktorantom, pracownikom uczelni, badaczom i wszystkim Polakom.

Z wyrazami szacunku

Jarosław Gowin

Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Konstytucja dla Nauki
Reforma inna niż wszystkie

Reforma szkolnictwa wyższego jest **inna niż wszystkie** dotychczas wdrażane reformy. Impuls do jej przeprowadzenia wyszedł z samego środowiska akademickiego. W prace nad ustawą włączyła się wielotysięczna społeczność, która poczuwa się do odpowiedzialności za przyszłość polskich uczelni i nauki. Po roku 1989 nie było reformy, która kształtowałaby się w tak intensywnym, podwójnym dialogu: między rządem a zainteresowanym środowiskiem oraz wewnątrz tego środowiska.

Jarosław Gowin

Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Dlaczego reforma jest potrzebna?

W zgodnej opinii środowiska akademickiego osiągnięto obecnie punkt krytyczny, w którym konieczne jest skonstruowanie nowych, spójnych i jasnych regulacji dotyczących funkcjonowania całego systemu nauki i szkolnictwa wyższego.

Konstytucja dla Nauki jest propozycją rozwiązania problemów obecnego systemu takich jak:

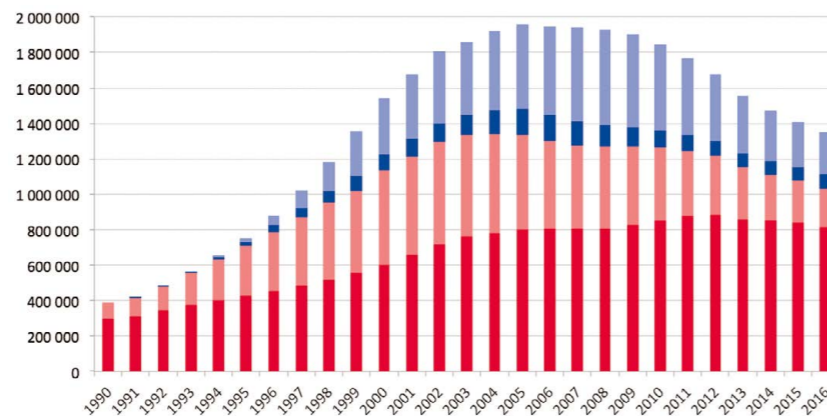
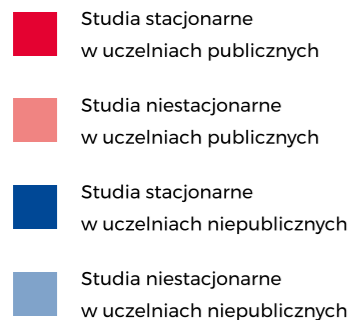
- ✓ wadliwe zasady dotyczące organizacji i ustroju ograniczające możliwość sprawnego zarządzania,
- ✓ niedopasowanie struktury systemu szkolnictwa wyższego do wyzwań społecznych i gospodarczych,
- ✓ ograniczona autonomia finansowa uczelni,
- ✓ niezadowalająca jakość kształcenia na studiach,
- ✓ niska skuteczność kształcenia doktorantów,
- ✓ system stopni i tytułów hamujący dążenie naukowców do doskonałości naukowej i prowadzenia badań interdyscyplinarnych,
- ✓ niewystarczający poziom znaczenia wyników polskich badań naukowych w światowej nauce.

↘ Spadek liczby studentów w Polsce – 592 tysiące w ciągu 10 lat

W 2006 roku studenci stacjonarni uczelni publicznych **stanowili 41% wszystkich studentów.**

Dekadę później stanowią już 60% ogółu.

KIDN KONSTITUCJA
DLA NAUKI USTAWA 2.0

Konieczne są poważne zmiany, które mają na celu:

- ✓ zwiększenie pozycji polskiej nauki w globalnym wyścigu,
- ✓ podwyższenie jakości studiów akademickich oraz studiów zawodowych,
- ✓ zatrzymanie drenażu młodych polskich elit,
- ✓ zrównoważony rozwój szkół wyższych w kraju,
- ✓ dostarczanie innowacji i badań niezbędnych do realizacji **Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju**.

MNiSW **Ustawa2.0** KR
Adiunkci Profesoremie KadraNaukowo-Dydaktyczna Studenci
KonstytucjaDlaNauki
dydaktycy **NarodowyKongresNauki**
ReformalnaNiżWszystkie! Naukowcy
PSRP RadaMłodychNaukowców Doktoranci
OrganizacjeNaukowe KonferencjeRektorów ZwiązkiZawodowe

Ponad rok przygotowań

Konstytucja dla Nauki to projekt przemyślany i szeroko konsultowany, wypracowany na podstawie najczęściej postulowanych przez ekspertów i środowisko akademickie rozwiązań:

- ✓ **574 dni od rozpoczęcia prac** nad Konstytucją dla Nauki do ogłoszenia projektu założeń,
- ✓ **ponad 7 tys. osób** zaangażowanych w opracowanie założeń reformy i biorących udział w szerokich konsultacjach,
- ✓ **498 prelegentów, moderatorów, referentów i seminarzystów** podczas konferencji Narodowego Kongresu Nauki,
- ✓ **ponad 5500 uczestników 9 konferencji programowych** w ramach Narodowego Kongresu Nauki w różnych ośrodkach akademickich w całej Polsce.

Harmonogram dotychczasowych prac

Konkurs dla środowiska akademickiego - Ustawa 2.0

luty - czerwiec 2016

Ogłoszenie Strategii Jarosława Gowina

wrzesień 2016

Umiędzynarodowienie

Konferencja NKN w Rzeszowie
październik 2016

Rozwój humanistyki

Konferencja NKN w Toruniu
listopad 2016

Innowacyjność

Konferencja NKN we Wrocławiu
grudzień 2016

Kadra naukowo-dydaktyczna

Konferencja NKN w Katowicach
styczeń 2017

Doskonałość naukowa

Konferencja NKN w Poznaniu
luty 2017

Prezentacja konkursowych założeń ustawy

marzec 2017 (Warszawa)

Doskonałość edukacji akademickiej

Konferencja NKN w Lublinie
marzec 2017

Modele uczelni

Konferencja NKN w Gdańsku
kwiecień 2017

Finansowanie

Konferencja NKN w Łodzi
maj 2017

Zarządzanie uczelniami

Konferencja NKN w Warszawie
czerwiec 2017

Projekt Konstytucji dla Nauki

Konferencja NKN
w Krakowie
wrzesień 2017

Dobra legislacja - 4 w 1

Ustawy regulujące system nauki i szkolnictwa wyższego od momentu ich uchwalenia były wielokrotnie nowelizowane, przez co stały się w powszechnej opinii środowiska akademickiego nieczytelne i niezrozumiałe. W wielu przypadkach przepisy ustaw są ze sobą niespójne. Drobiazgowość regulacji zawartych w tych ustawach oraz wydanych na ich podstawie aktach wykonawczych stanowi istotne ograniczenie autonomii uczelni i instytucji naukowych, a także jest powodem biurokratyzacji systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

Obecna ustawa była nowelizowana KILKADZIESIĄT razy.

KIDN⁺ KONSTYTUCJA DLA NAUKI USTAWA 2.0

Konstytucja dla Nauki:

- ✓ **porządkuje i ujednolica** prawo o systemie nauki i szkolnictwa wyższego,
- ✓ **zmniejsza** blisko o połowę wolumen przepisów ustawowych,
- ✓ **zmniejsza** o ponad połowę liczbę rozporządzeń,
- ✓ **ogranicza regulacje** prawne o charakterze ustawowym do najważniejszych kwestii systemowych,
- ✓ **zwiększa autonomię** uczelni poprzez zwiększenie roli statutów uczelni.

Filary strategii

KONSTITUCJA DLA NAUKI

INNOWACJE DLA GOSPODARKI

NAUKA DLA CIEBIE

#StrategiaGowina

Konstytucja dla Nauki to pierwszy filar **Strategii Gowina**, ogłoszonej we wrześniu 2016 roku. Kolejne filary Strategii to **Innowacje dla gospodarki**, w której łączą się komercjalizacja badań i partnerstwo z biznesem oraz **Nauka dla Ciebie** – program społecznej odpowiedzialności nauki.

Najważniejsze dotychczasowe zmiany w ramach porządkowania systemu prawnego nauki i szkolnictwa wyższego:

- ✓ prokościowe zmiany w algorytmie finansowym,
- ✓ powstanie Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej,
- ✓ częściowe odbiurokratyzowanie szkolnictwa wyższego.

Efekt wspólnych prac

Przedstawiony podczas **Narodowego Kongresu Nauki** projekt jest propozycją szerokich rozwiązań systemowych. Po ogłoszeniu projektu rozpoczną się konsultacje społeczne oraz uzgodnienia międzyresortowe. Przyjmowane są opinie, uwagi i stanowiska, a na etapie parlamentarnym planowane jest wysłuchanie publiczne dotyczące projektu, aby po raz kolejny zapewnić wszystkim zainteresowanym możliwość współtworzenia reformy.

Ewolucja zamiast rewolucji

Wierzmy, że wypracowane wspólnie ze środowiskiem akademickim zmiany poprawią polską naukę i szkolnictwo wyższe. Dlatego też zmiany będą wprowadzane w sposób przemyślany i odpowiedzialny. Każda uczelnia będzie mogła się odpowiednio przygotować i rozsądnie wykorzystać nowe możliwości, jakie przyniesie reforma.

WIĘCEJ INFORMACJI W DZIALE

Harmonogram reformy, s. 75

Ustrój nauki i szkolnictwa wyższego

Tradycja wolności akademickiej
i zrównoważony rozwój

Celem tej ustawy jest poszerzenie autonomii, ponieważ autonomia uczelni jest nie tylko kwestią poszanowania tradycji, ale przede wszystkim jest warunkiem sine qua non rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego. Prawdziwa autonomia musi pozwolić uczelniom elastycznie reagować i kształtować swoją misję, strukturę i działalność zgodnie z własnymi potrzebami, ambicjami i marzeniami. Prawdziwa autonomia musi pozwolić uszanować i wykorzystać fakt, że świat akademicki jest wewnętrznie bardzo zróżnicowany i bogaty.

Jarosław Gowin

Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Jednym z głównych filarów reformy nauki i szkolnictwa wyższego jest zapewnienie stabilnych fundamentów dla wolności akademickiej. Jednocześnie mając na uwadze ambitne cele, które stawia przed sobą świat polskiej nauki, konieczne są dobrze przemyślane zmiany w zarządzaniu uczelniami.

Świat akademicki to również agencje rządowe i instytucje wspierające obszar nauki i szkolnictwa wyższego. To również organizacje przedstawicielskie, które w rzeczowy sposób przedstawiają swój punkt widzenia na stojące przed nami wyzwania.

Podmioty systemu po reformie

Główne podmioty systemu nauki i szkolnictwa wyższego po reformie:

- ✓ uczelnie,
- ✓ uczelnie federacyjne,
- ✓ Polska Akademia Nauk,
- ✓ instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk,
- ✓ instytuty badawcze,
- ✓ międzynarodowe instytuty naukowe,
- ✓ Polska Akademia Umiejętności,
- ✓ inne podmioty prowadzące samodzielnie i w sposób ciągły działalność naukową.

Agencje rządowe:

- ✓ Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej,
- ✓ Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,
- ✓ Narodowe Centrum Nauki.

Instytucje wspierające:

- ✓ Polska Komisja Akredytacyjna,
- ✓ Rada Doskonałości Naukowej,
- ✓ Komisja Ewaluacji Nauki,
- ✓ Komitet Polityki Naukowej.

Instytucje przedstawicielskie środowiska:

- ✓ Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- ✓ Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich,
- ✓ Konferencja Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych,
- ✓ Konferencja Rektorów Zawodowych Szkół Polskich,
- ✓ Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej,
- ✓ Krajowa Reprezentacja Doktorantów.

Struktura uczelni

Gospodarzem świata akademickiego pozostaje **wspólnota uczelni**, która zostaje prawnie umocowana w ustawie. Zgodnie z projektem wspólnotę uczelni stanowią studenci, doktoranci, nauczyciele akademicy i inni pracownicy uczelni.

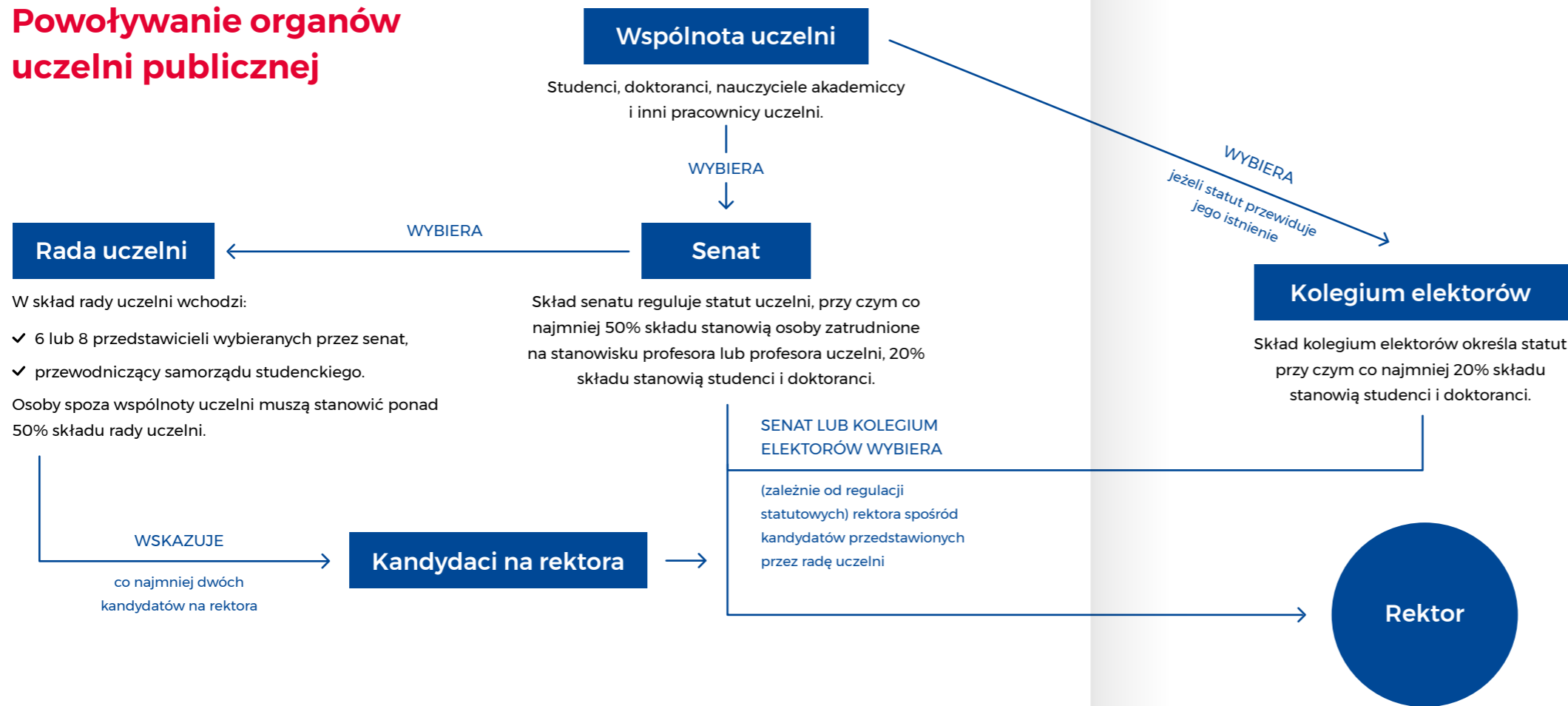
- ✓ odejście od szczegółowego regulowania funkcjonowania wewnętrznej struktury uczelni,
- ✓ poszerzenie autonomii organizacyjnej uczelni dające pole do interdyscyplinarnych badań i dydaktyki,
- ✓ uregulowanie funkcjonowania wyłącznie centralnych organów uczelni.

Organy uczelni publicznej:

- ✓ rektor,
- ✓ senat,
- ✓ rada uczelni.

Pozostałe organy może określić statut uczelni.

Powoływanie organów uczelni publicznej

Wyboru władz uczelni dokonywać będzie samo środowisko akademickie, co zapewni realizację konstytucyjnej zasady autonomii uczelni. Jednocześnie wskazani przez senat przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych będą mieć także wpływ na wybór rektora, co zapewnia skuteczniejsze zarządzanie uczelnią oraz bliższą współpracę uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Kadencja rektora, senatu oraz rady uczelni trwa 4 lata.

Statut

Statut uczelni określi m.in.:

- ✓ sposób powoływania organów uczelni (uwzględniając przy tym wymogi ustawowe),
- ✓ skład rady uczelni oraz senatu (uwzględniając przy tym wymogi ustawowe),
- ✓ zasady sprawowania wewnętrznego nadzoru nad aktami wydawanymi przez organy uczelni,
- ✓ funkcje kierownicze w uczelni,
- ✓ tryb nadawania tytułu doktora honoris causa,
- ✓ zasady prowadzenia działalności gospodarczej przez uczelnię,
- ✓ tryb ustalania regulaminu organizacyjnego,
- ✓ zasady organizowania zgromadzeń na terenie uczelni.

Senat

Najważniejsze kompetencje:

- ✓ uchwalanie regulaminu studiów,
- ✓ opiniowanie projektu statutu oraz projektu strategii uczelni,
- ✓ powoływanie i odwoływanie członków rady uczelni,
- ✓ przeprowadzanie oceny funkcjonowania uczelni, w tym realizacji strategii uczelni,
- ✓ nadawanie stopni naukowych, także w zakresie sztuki, i tytułu doktora honoris causa,
- ✓ określanie programów studiów oraz studiów podyplomowych.

Senaty uczelni uchwalą nowe statuty uczelni na podstawie przepisów przejściowych w terminie do 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

WIĘCEJ INFORMACJI W DZIALE [Harmonogram reformy, s. 75](#)

Rektor

Najważniejsze kompetencje:

- ✓ zarządzanie uczelnią,
- ✓ przygotowywanie projektów statutu oraz strategii uczelni,
- ✓ powoływanie osób do pełnienia funkcji kierowniczych w uczelni,
- ✓ prowadzenie gospodarki finansowej uczelni,
- ✓ prowadzenie polityki kadrowej w uczelni (na zasadach określonych w ustawie),
- ✓ ustalanie szczegółowej struktury organizacyjnej uczelni,
- ✓ ustalanie zasad działania administracji uczelni.

Kandydatów wskazuje rada uczelni, a rektora wybiera senat lub kolegium elektorów. 2020 rok – koniec kadencji rektorów wybranych na starych zasadach.

Rada uczelni ☆ NOWOŚĆ

To nowy organ uczelni, wprowadzony przez Konstytucję dla Nauki.

Ma za zadanie stworzyć nowe możliwości dla profesjonalnego zarządzania uczelniami oraz otworzyć uczelnię na szerszą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Najważniejsze kompetencje:

- ✓ uchwalanie statutu oraz strategii uczelni,
- ✓ sprawowanie nadzoru nad gospodarką finansową uczelni,
- ✓ sprawowanie nadzoru nad zarządzaniem uczelnią,
- ✓ wskazywanie kandydatów na rektora,
- ✓ zatwierdzanie planu rzeczowo-finansowego i sprawozdania z jego wykonania.

Rada uczelni ☆ NOWOŚĆ

Ograniczony udział interesariuszy zewnętrznych w zarządzaniu uczelniami nie sprzyjał otwartości uczelni na otoczenie społeczno-gospodarcze, dlatego też w nowym organie, radzie uczelni, ponad 50% składu będzie wybranych przez senat spoza wspólnoty uczelni.

Skład Rady Uczelni:

- ✓ 6 lub 8 członków powoływanych przez senat,
- ✓ 1 przewodniczący samorządu studenckiego.

Rada uczelni wybierze przewodniczącego spośród członków pochodzących spoza wspólnoty uczelni.

WIĘCEJ INFORMACJI W DZIALE Harmonogram reformy, s. 75

Rady Uniwersytetu mają ogromne znaczenie przykładowo w Danii i Niemczech, przy jednoczesnym uwzględnieniu w składzie interesariuszy spoza uczelni:

- 1 Uniwersytet w Kopenhadze oraz Uniwersytet w Heidelbergu – 6 na 11 członków z otoczenia zewnętrznego
- 2 Uniwersytet Techniczny w Dortmundzie – cały skład z otoczenia zewnętrznego

Instytucje przedstawicielskie

Szanując dorobek instytucji przedstawicielskich w nowej ustawie podkreślono ich istotną rolę w rozwijaniu nauki i szkolnictwa wyższego. Ustawa ugruntowała dotychczasową pozycję:

- ✓ Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- ✓ Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich,
- ✓ Konferencji Rektorów Zawodowych Szkół Polskich,
- ✓ Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej,
- ✓ Krajowej Reprezentacji Doktorantów.

Wysłuchując się w głos środowiska rektorów państwowych wyższych szkół zawodowych ustawa przewiduje ustawowe umocowanie Konferencji Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych.

Zwiększenie autonomii uczelni

Konstytucja dla Nauki służy zwiększeniu autonomii i swobody działania uczelni. Wypracowano mechanizmy, które będą sprzyjać doskonaleniu się uczelni w zakresie wybranej kompozycji funkcji edukacyjnych i badawczych.

Ograniczenie regulacji ustawowych

Zakres regulacji ustawowych w odniesieniu do ustroju szkół wyższych odnosi się do najistotniejszych aspektów działalności uczelni. Konstytucja dla Nauki radykalnie zmniejsza liczbę przepisów wykonawczych. Przerost ich liczby przyczynia się bowiem do braku stabilności prawa i pogłębienia problemu biurokracji. Podstawowym dokumentem regulującym funkcjonowanie uczelni będzie statut. Takie rozwiązanie wzmocni autonomię, dając uczelniom większą swobodę m. in. w określaniu własnych struktur organizacyjnych, ale tym samym zwiększa odpowiedzialność za jakość kształcenia i działalność naukową.

Obecnie do czterech ustaw, których materia włączona jest do KDN wydanych jest aż 80 rozporządzeń. Dzięki reformie ograniczymy tę liczbę o ponad połowę.

WIĘCEJ INFORMACJI W DZIALE

Harmonogram reformy, s. 75

Przesunięcie zarządzania z podstawowych jednostek na poziom całej uczelni

Nastąpi przesunięcie akcentu zarządzania z podstawowych jednostek organizacyjnych na poziom całej uczelni, co spowoduje wzmocnienie współpracy pomiędzy poszczególnymi dyscyplinami nauk.

Uczelnia będzie oceniana jako całość, a nie jako poszczególne wydziały.

Uprawnienia do prowadzenia studiów, nadawania stopni naukowych zostaną przeniesione na poziom uczelni. Również ewaluacja jakości działalności naukowej będzie przeprowadzana w ramach poszczególnych dyscyplin w ramach całej uczelni.

Samo środowisko akademickie będzie wybierać władze uczelni

Wyboru władz uczelni dokonywać będzie samo środowisko akademickie, co zapewni realizację konstytucyjnej zasady autonomii uczelni. Jednocześnie wskazani przez senat uczelni przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych będą mieli pozytywny wpływ na efektywniejsze zarządzanie.

Łatwiejsze zarządzanie strumieniami finansowania

Połączenie licznych strumieni finansowania, które trafiają do uczelni oraz innych podmiotów, spowoduje, że uczelnie w elastyczny sposób będą mogły podchodzić do wydatkowania otrzymanych środków. W nowych regulacjach odchodzi się od absurdu "znakowania" każdej złotówki.

Uczelnie federacyjne

Wychodząc naprzeciw postulatom środowiska akademickiego w zakresie ścisłej współpracy pomiędzy uczelniami oraz innymi podmiotami naukowymi w nowej ustawie przewidziano możliwość powstawania uczelni federacyjnych służących integracji potencjału naukowego.

Uczelnię federacyjną będzie mogła utworzyć publiczna uczelnia akademicka wraz z inną publiczną uczelnią akademicką, instytutem badawczym, instytutem naukowym Polskiej Akademii Nauk lub międzynarodowym instytutem naukowym, jeżeli mają siedzibę w tym samym województwie. Jedna uczelnia może wchodzić w skład tylko jednej uczelni federacyjnej.

Uczelnia federacyjna będzie:

- ✓ posiadać osobowość prawną,
- ✓ otrzymywać z budżetu państwa środki finansowe na realizację swoich zadań,
- ✓ posiadać zdolność do występowania o środki na prowadzenie działalności badawczej, dydaktycznej i organizacyjnej.

Dorobek naukowy uczelni federacyjnej będzie tworzony przez pracowników wszystkich podmiotów wchodzących w skład federacji (pracownicy i ich osiągnięcia są afiliowane także przy podmiocie, w którym są zatrudnieni). Jakość działalności naukowej prowadzonej przez federację w ramach realizowanych przez nią zadań podlegać będzie ewaluacji na ogólnych zasadach, przy czym przy ocenie spełniania kryteriów ewaluacji uwzględniany będzie łączny dorobek podmiotów wchodzących w jej skład.

Nadzór

Minister szkolnictwa wyższego i nauki będzie, tak jak dotychczas, sprawował nadzór nad uczelniami, uczelniami federacyjnymi i związkami uczelni w zakresie zgodności działania z przepisami prawa, pozwoleniem na utworzenie kierunku studiów oraz prawidłowości wydatkowania środków publicznych, a także nad instytutami naukowymi Polskiej Akademii Nauk, instytutami badawczymi i międzynarodowymi instytutami naukowymi w zakresie zgodności działania z przepisami dotyczącymi kształcenia w szkole doktorskiej oraz prawidłowości wydatkowania środków publicznych przekazanych przez ministra.

W ustawie przewidziano wprowadzenie katalogu kar administracyjnych w wysokości od 5 do 100 tysięcy złotych nakładanych przez ministra na uczelnie, które:

- ✓ będą prowadziły studia bez pozwolenia,
- ✓ naruszą obowiązki informacyjne, w tym w zakresie konkursów na stanowiska nauczycieli akademickich oraz w postępowaniach o nadanie stopni naukowych,
- ✓ nie wprowadzą danych do systemu POL-on,
- ✓ będą pobierały od studentów opłaty niezgodnie z zasadami określonymi w projekcie,
- ✓ będą naruszały obowiązki w zakresie zapewniania studentom i doktorantom możliwości kontynuowania kształcenia w innej szkole wyższej,
- ✓ będą naruszały terminy wydawania dyplomów.

Finanse uczelni

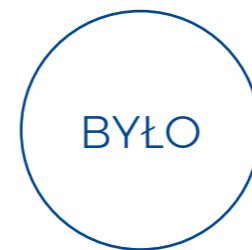

Barierą dla sprawnego zarządzania uczelnią jest **ograniczona elastyczność** w wydatkowaniu środków przydzielanych z budżetu państwa. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego odpowiada za ponad kilkadziesiąt strumieni finansowania w ramach szkolnictwa wyższego i nauki, z odrębnymi zasadami co do możliwego zakresu wydatkowania środków. Liczba strumieni finansowania uniemożliwia osiągnięcie efektu synergii pomiędzy tymi strumieniami oraz prowadzenie elastycznej gospodarki finansowej uczelni (przykładowo: z obecnej dotacji statutowej uczelnia może sfinansować wyłącznie wynagrodzenie pracownika naukowego, ale nie pracownika naukowo-dydaktycznego).

KIDN KONSTITUCJA
DLA NAUKI USTAWA 2.0

Zmiany w zakresie zasad finansowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki, w tym m.in. **istotna integracja strumieni finansowania**, zwłaszcza w odniesieniu do uczelni. Uczelnie będą dostawały jedną dotację badawczo-dydaktyczną przeznaczoną na utrzymanie potencjału dydaktycznego (w tym: kształcenie na studiach stacjonarnych, utrzymanie uczelni, w tym domów i stołówek studenckich, rozwój zawodowy nauczycieli akademickich) oraz utrzymanie potencjału badawczego (w tym: zakup i wytworzenie aparatury naukowo-badawczej o wartości nieprzekraczającej 500 tys. zł oraz kształcenie w szkole doktorskiej).

Wnioski w zakresie finansowania działalności naukowej z budżetu państwa składane były przez podstawowe jednostki organizacyjne uczelni.

O finansowanie ubiegać się będzie uczelnia. Analogiczne kompetencje zachowają instytuty naukowe PAN, instytuty badawcze oraz międzynarodowe instytuty naukowe.

Uczelnia publiczna mogła otrzymywać kilkadziesiąt strumieni finansowania.

Uczelnia publiczna będzie mogła otrzymać mniej niż dziesięć strumieni finansowania.

Nie oznacza to uszczuplenia środków budżetowych, a wyłącznie dużo sprawniejsze zarządzanie przepływami finansowymi w samej uczelni, a tym samym znaczne uelastycznienie wydatkowania otrzymywanych środków.

Studenci i doktoranci

Kształcenie przyszłych elit

To absolwenci stanowią o sile uczelni, jej prestiżu i renomie. To właśnie oni, jeszcze jako studenci i doktoranci, stanowią największą część społeczności akademickiej. Uczelnie powinny być kuźnią przyszłych polskich elit. To jedno z kluczowych wyzwań reformy. Dlatego wprowadzamy szereg rozwiązań, które mają zapewnić wysoki poziom studiów oraz zagwarantować doktorantom optymalne warunki do prowadzenia badań naukowych.

Jarosław Gowin

Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Obecny system studiów to:

- ✓ niedopasowanie struktury systemu szkolnictwa wyższego do wyzwań społecznych i gospodarczych,

W badaniach Bilansu Kapitału Ludzkiego, prowadzonych w latach 2009-2014 w warunkach wysokiego bezrobocia, zwłaszcza wśród młodzieży, ponad trzy czwarte pracodawców poszukujących pracowników wskazywało, że nie może znaleźć osób o właściwych kompetencjach.

- ✓ niezadawalająca jakość kształcenia na studiach wyższych, szczególnie w trybie niestacjonarnym,
- ✓ brak mechanizmów realnej ochrony praw studentów,
- ✓ niski status dydaktycznej ścieżki kariery akademickiej, w porównaniu do ścieżki naukowej, co skutecznie ogranicza motywację do osiągania przez nauczycieli akademickich doskonałości w zakresie dydaktyki akademickiej,
- ✓ biurokratyzacja systemu kształcenia, zarówno w odniesieniu do warunków tworzenia studiów jak i procedur akredytacyjnych.

Prawa i przywileje studentów

- ✓ zachowana zasada bezpłatności studiów stacjonarnych w uczelniach publicznych,
- ✓ utrzymanie dotychczasowego systemu stypendialnego dla studentów:
 - stypendium socjalne,
 - stypendium dla osób niepełnosprawnych,
 - stypendium rektora,
- ✓ utrzymanie dotychczasowych przywilejów studenckich m.in. 50% ulgi w opłatach za przejazdy publicznymi środkami komunikacji miejskiej.

Reforma wprowadza nowe rozwiązania w zakresie dodatkowej ochrony praw studenta. W miejsce dotychczasowego modelu zawierania umów student-uczelnia, reforma wprowadza skuteczniejsze rozwiązania:

- ✓ Uczelnia będzie musiała ustalać wysokość wszelkich opłat na cały okres studiów. Jeśli w międzyczasie nałoży na studenta dodatkowe opłaty będzie mogła być ukarana przez ministra nauki i szkolnictwa wyższego karą pieniężną w wysokości do 50 tysięcy złotych.
- ✓ Uczelnia będzie miała 30 dni na wydanie dyplomu swojemu absolwentowi. Jeżeli tego nie zrobi, może otrzymać karę w wysokości do 5 tysięcy złotych.

Rozwiązania projakościowe

- ✓ wprowadzenie możliwości przeprowadzania egzaminów wstępnych na każdy kierunek studiów (wynik rekrutacji będzie stanowić w co najmniej 50% wynik z matury, a w maksymalnie 50% wynik egzaminu wstępnego),
- ✓ studia o profilu praktycznym (I stopnia oraz jednolite magisterskie) będą obejmować co najmniej 6 miesięcy praktyk studenckich,
- ✓ czas trwania studiów niestacjonarnych będzie wydłużony:
 - przy studiach I i II stopnia o jeden semestr,
 - przy studiach jednolitych magisterskich o jeden rok,
- ✓ wzmocnienie roli Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ocenie jakości kształcenia,
- ✓ uproszczenie warunków prowadzenia studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami,
- ✓ umożliwienie rekrutacji na studia w ramach obszarów i wybór docelowego kierunku studiów po I roku studiów (uprawnienia do prowadzenia studiów będą przypisane do uczelni, jako całości),
- ✓ wzmocnienie udziału studentów w badaniach naukowych podczas studiów.

Ponad 1,3 mln studentów

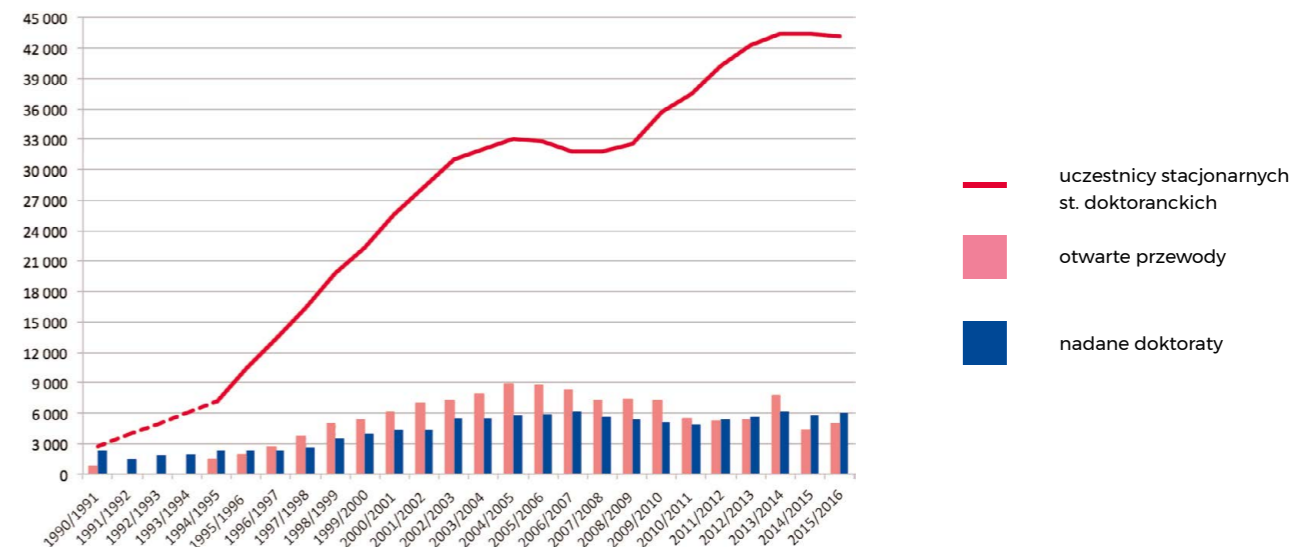
Obecny system kształcenia doktorantów

Dzisiejsi doktoranci w przyszłości będą tworzyć elity intelektualne Polski – kadrę akademicką, a także kadrę wysokiej klasy specjalistów pracujących na potrzeby polskiej gospodarki. Tymczasem obecny model uzyskiwania stopnia doktora, oparty przede wszystkim na studiach doktoranckich, jest powszechnie uznawany za dysfunkcyjny. Wśród głównych problemów związanych z kształceniem doktorantów wymienia się:

- ✓ umasowienie studiów doktoranckich,
- ✓ coraz większe upodabnianie się studiów doktoranckich do zwykłych studiów wyższych,
- ✓ bariery utrudniające prowadzenie interdyscyplinarnych prac badawczych w ramach doktoratu,
- ✓ brak skutecznej, zewnętrznej oceny jakości kształcenia,
- ✓ niski poziom umiędzynarodowienia,
- ✓ niezadawalający poziom naukowy prac doktorskich,
- ✓ niską efektywność mierzoną relacją pomiędzy liczbą rozpoczynających studia doktoranckie a liczbą osób uzyskujących stopień doktora,
- ✓ brak odpowiedniego wsparcia finansowego dla doktorantów, co wymusza podjęcie dodatkowej pracy, a w efekcie negatywnie wpływa na możliwości zaangażowania się w badania naukowe i przygotowanie rozprawy doktorskiej.

Mimo dynamicznego wzrostu liczby doktorantów po 2008 r. (wzrost liczby doktorantów o 1/3, a uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich – o blisko 2/3) w znikomym stopniu zmieniała się liczba nadawanych stopni doktora, która zatrzymała się na poziomie 6 tys. rocznie. Z drugiej strony, mamy relatywnie niską, w porównaniu do krajów rozwiniętych, liczbę nadawanych stopni doktora.

— uczestnicy stacjonarnych st. doktoranckich
■ otwarte przewody
■ nadane doktoraty

Nowy model kształcenia doktorantów

Projekt ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce wprowadza nowy model uzyskiwania stopnia doktora oparty na dwóch trybach:

- ✓ kształcenie w szkołach doktorskich, które zastąpi studia doktoranckie i nie będzie uwzględniało formy „niestacjonarnej”,
- ✓ tryb eksternistyczny, stanowiący kontynuację tzw. ścieżki „z wolnej stopy”.

Szkoła doktorska będzie mogła być utworzona docelowo dla co najmniej dwóch dyscyplin naukowych (według nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin), w których uczelnia posiada co najmniej kategorię B+ uzyskaną w ramach ewaluacji jakości działalności naukowej. Szkoły doktorskie będą mogły być także tworzone na tych samych warunkach przez instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze albo międzynarodowe instytuty naukowe jak również wspólnie przez te podmioty.

Rozwiązanie mające na celu podniesienie jakości rozpraw doktorskich:

- ✓ interdyscyplinarność w badaniach naukowych,
- ✓ kształcenie zaawansowanych kompetencji,
- ✓ powszechny system stypendialny dla doktorantów.

- ✓ podmiot prowadzący szkołę doktorską będzie musiał posiadać kategorię naukową co najmniej B+ w dwóch dyscyplinach. Możliwe będzie też tworzenie szkół pomiędzy uprawnionymi do tego podmiotami,
- ✓ ewaluacja śródkresowa postępów w przygotowaniu rozprawy doktorskiej (z udziałem recenzentów zewnętrznych) przeprowadzona w oparciu o indywidualny plan badawczy, której pozytywny wynik będzie przepustką do dalszego kształcenia oraz warunkiem uzyskania wyższego stypendium,
- ✓ wprowadzenie trzeciego recenzenta spoza instytucji, w której przygotowywana jest rozprawa doktorska,
- ✓ wprowadzenie ewaluacji szkół doktorskich przez Radę Doskonałości Naukowej,
- ✓ wprowadzenie realnej weryfikacji znajomości języka obcego na poziomie C1 poprzez wymóg posiadania właściwego certyfikatu,
- ✓ wprowadzenie jawności treści rozpraw doktorskich przed obroną.

NIEMCY – od roku 2005 działają szkoły doktorskie sensu stricte (niem. Graduiertenschule, ang. graduate school) – mają interdyscyplinarny, oparty o etapy kształcenia i samodzielną pracę badawczą, charakter prowadzenia zajęć dydaktycznych przez doktoranta jest wpisany w program kształcenia.

DANIA (i inne państwa nordyckie) – szkoły doktorskie są podstawowym trybem realizowania doktoratu. Studia trwają 3-4 lata w oparciu o indywidualny plan studiów doktorskich, a postępy doktorantów są mierzone w formie corocznej weryfikacji postępów pracy nad doktoratem („kroków milowych”) albo w formie oceny śródkresowej.

Pracownicy uczelni

Stabilność zatrudnienia oraz nowe
ścieżki kariery akademickiej i naukowej

Poziom badań naukowych i jakość studiów zależy w pierwszym rzędzie od nauczycieli akademickich. Dlatego kluczową kwestią jest zapewnienie im dobrych warunków pracy oraz zróżnicowanych ścieżek kariery, które będą dostosowane do realizowania poszczególnych misji uczelni. Podczas dyskusji w ramach Narodowego Kongresu Nauki powtarzano często, że zaangażowanie w kształcenie studentów spychane jest na dalszy plan, ponieważ ma marginalny wpływ na karierę zawodową nauczycieli akademickich. W tym zakresie dokonujemy kluczowej zmiany wprowadzając równorzędną, dydaktyczną ścieżkę kariery akademickiej. Odchodzimy również od obowiązku uzyskania habilitacji, jednocześnie zapewniając projakościowe zmiany w zakresie jej uzyskiwania.

Jarosław Gowin

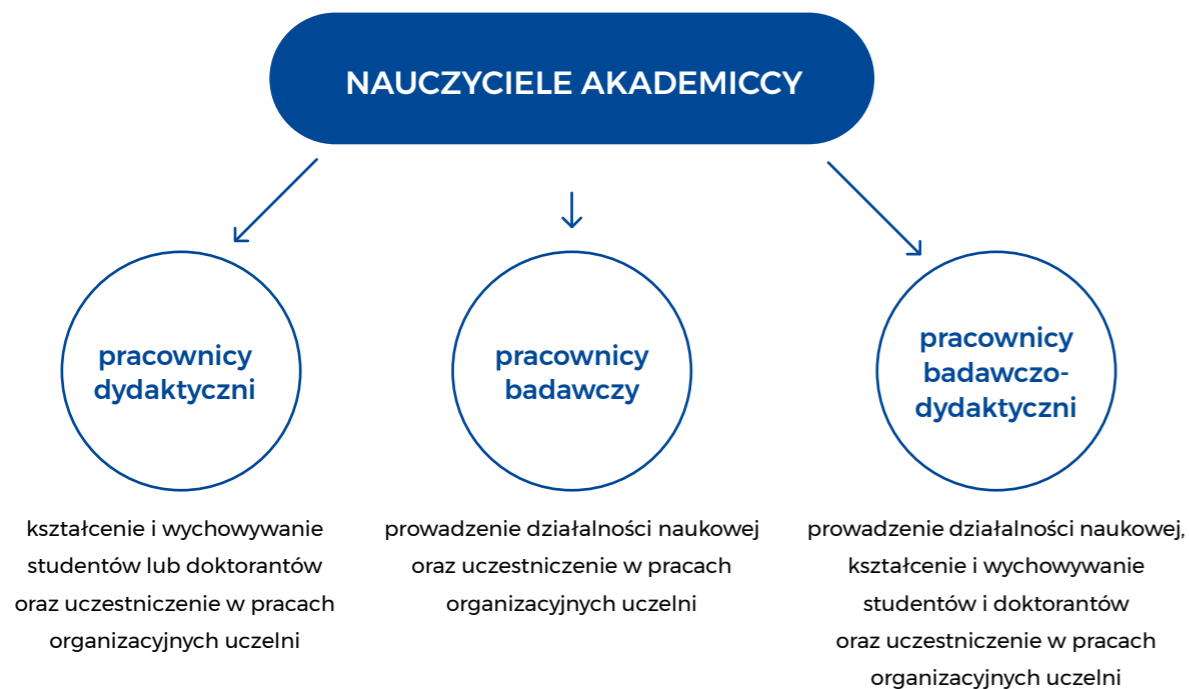
Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Stopnie i tytuły naukowe

Problemem jest późny wiek uzyskiwania habilitacji będącej przepustką do pełnej samodzielności naukowej, promowania doktorów i recenzowania rozpraw doktorskich. Jednocześnie zauważalna jest inflacja uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego, które coraz ciężiej uznać za jakikolwiek wyznacznik naukowej doskonałości. Obecnie uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego ma prawie 600 jednostek i na prawie każdej publicznej uczelni akademickiej funkcjonuje co najmniej jedna jednostka z takimi uprawnieniami. W ciągu zaledwie trzech lat (2012-2015) liczba doktorów habilitowanych zatrudnionych w uczelniach i instytutach naukowych wzrosła o prawie 1/4.

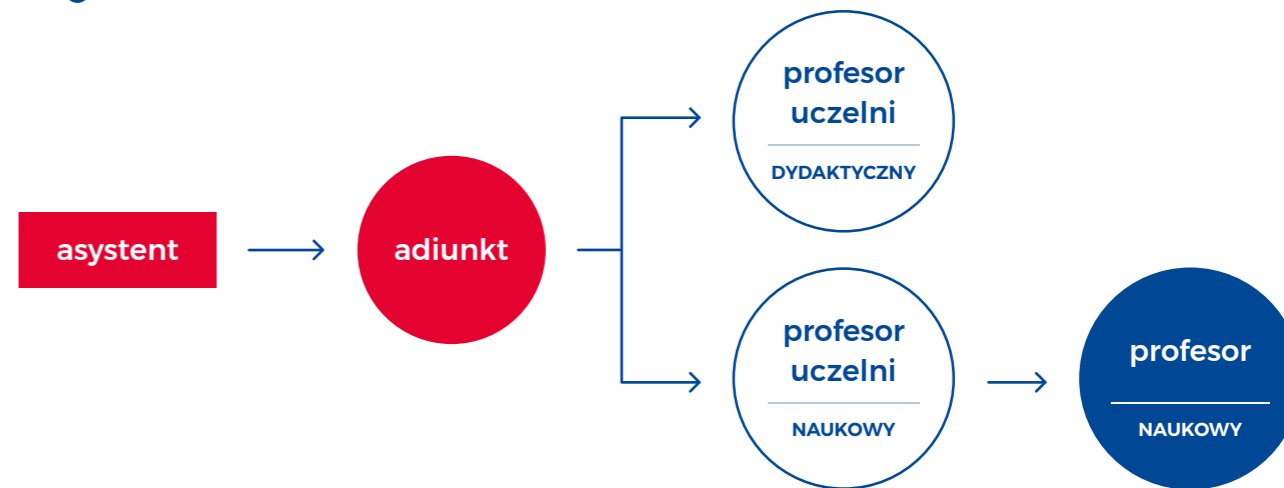
Nowe ścieżki kariery akademickiej

Problemem jest niski status dydaktycznej ścieżki kariery akademickiej, w porównaniu do ścieżki naukowej, co skutecznie ogranicza motywację do osiągania przez nauczycieli akademickich doskonałości w zakresie dydaktyki akademickiej.

Konstytucja dla Nauki tworzy równorzędną ścieżkę kariery dla wybitnych dydaktyków. Dodatkowo uczelnie będą miały możliwość tworzenia własnych ścieżek kariery akademickiej.

Tytuł profesora będzie, tak jak dotychczas, przyznawany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Wnioski w zakresie nadania tytułu profesora będzie rozpatrywać Rada Doskonałości Naukowej.

Zniesienie obowiązku habilitacji

Na stanowisku profesora uczelni można będzie zatrudnić osobę posiadającą co najmniej stopień doktora oraz znaczące osiągnięcia:

- ✓ dydaktyczne (w przypadku pracowników dydaktycznych),
- ✓ naukowe (w przypadku pracowników badawczych),
- ✓ naukowe lub dydaktyczne (w przypadku pracowników badawczo-dydaktycznych).

Na stanowisku odpowiadającym stanowisku profesora uczelni – profesora nadzwyczajnego – można zatrudnić, co do zasady, osobę posiadającą co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego

Udrożnienie ścieżki dydaktycznej kariery akademickiej: aby realizować swój awans zawodowy do szczybla stanowiska profesora uczelni nauczyciel akademicki nie będzie musiał posiadać habilitacji.

Stopień doktora habilitowanego

Ustawa wprowadza rozwiązanie systemowe, zgodnie z którym stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która łącznie spełnia następujące wymagania:

- ✓ posiada stopień doktora,
- ✓ posiada osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny,
- ✓ wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż w jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej.

Nowe rozwiązanie ustawowe usuwa obecnie istniejący wymóg wykazywania w postępowaniu habilitacyjnym jedynie osiągnięć uzyskanych po doktoracie.

Szybka ścieżka habilitacyjna dla wybitnych uczonych

Ułatwiony proces uzyskiwania habilitacji dotyczyć ma osoby, która:

- ✓ jako kierownik projektu otrzymała grant ERC lub
- ✓ jako kierownik projektu i zespołu badawczego zrealizowała projekt finansowany w ramach konkursu grantowego o uznanej renomie międzynarodowej (wykaz tych konkursów będzie określał Minister po zasięgnięciu opinii Rady Doskonałości Naukowej i Komisji Ewaluacji Nauki) i uzyskała rozliczenie tego projektu.

Stabilizacja zatrudnienia

Druga umowa na czas nieokreślony

Pierwsza umowa o pracę z nauczycielem akademickim w danej uczelni jest zawierana na czas nieokreślony albo określony na okres do 4 lat. W przypadku kontynuacji zatrudnienia z ocenionym pozytywnie nauczycielem akademickim może być zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony bez przeprowadzania konkursu. Projekt przewiduje utrzymanie stosunków pracy na podstawie mianowania do końca okresu tego mianowania.

Wypowiedzenie umowy z końcem semestru

Stosunek pracy z nauczycielem akademickim ma nawiązywać i rozwiązywać rektor, przy czym rozwiązanie go będzie skuteczne najwcześniej na koniec semestru.

Przesłanką rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem będzie, w szczególności, ocena negatywna albo podjęcie lub wykonywanie dodatkowego zatrudnienia bez zgody rektora. W przypadku otrzymania dwóch kolejnych ocen negatywnych rektor będzie miał obowiązek rozwiązania stosunku pracy z nauczycielem akademickim.

Konkurs na stanowisko nauczyciela akademickiego jedynie w przypadku pierwszego zatrudnienia w danej uczelni publicznej

Na czas nieokreślony lub określony dłuższy niż 3 miesiące (o ile nie został on skierowany do pracy lub nie jest zatrudniany w celu realizacji grantu). Informację o konkursach oraz o ich wynikach i uzasadnieniu nierozstrzygnięcia konkursu ogłaszane będą na stronach internetowych uczelni oraz we wskazanych bazach odpowiednio w terminie 14 dni przed konkursem albo po jego zakończeniu. Ogłoszeniu podlegać będzie również uzasadnienie nierozstrzygnięcia konkursu.

W projektowanych przepisach przejściowych i dostosowujących przewiduje się, że utrzymane zostaną wszystkie obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy stosunki pracy (na okres, na który zostały zawarte umowy), urlopy, wymiar pensum, zgody na dodatkowe zatrudnienie.

Gwarancja przywilejów dla pracowników

- ✓ prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze 36 dni roboczych w ciągu roku,
- ✓ prawo do urlopu naukowego i urlopu dla poratowania zdrowia,
- ✓ uczelnia publiczna ustali warunki wynagradzania za pracę w zakładowym układzie zbiorowym pracy albo regulaminie wynagradzania,
- ✓ odprawy emerytalne i rentowe w wysokości 300% wynagrodzenia zasadniczego otrzymanego za ostatni miesiąc zatrudnienia,
- ✓ dodatkowe wynagrodzenie roczne na zasadach określonych w przepisach o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym pracowników jednostek sfery budżetowej,
- ✓ nauczyciele akademicki oraz pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi będą mogli otrzymać za osiągnięcia w pracy zawodowej nagrody rektora oraz nagrody ministra nadzorującego uczelnię, a w przypadku uzyskania stopnia naukowego na podstawie wybitnego dorobku – także Prezesa Rady Ministrów.

Ocena okresowa nauczycieli akademickich

- ✓ nie rzadziej niż raz na 4 lata lub na wniosek rektora,
- ✓ studenci i doktoranci będą dokonywać co najmniej raz w roku akademickim oceny nauczyciela akademickiego w zakresie wypełniania przez niego obowiązków związanych z kształceniem.

W przypadku oceny negatywnej:

- ✓ kolejna ocena okresowa jest dokonywana nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy.
- ✓ uczelnia może rozwiązać stosunek pracy.

W przypadku otrzymania dwóch kolejnych negatywnych ocen okresowych następuje obligatoryjne rozwiązanie stosunku pracy.

**Badania naukowe i ewaluacja
działalności naukowej**
Uwalniamy potencjał polskiej nauki

Zasady ewaluacji działalności naukowej powinny być bodźcem do prowadzenia istotnych badań i zachęcać do podejmowania prawdziwych wyzwań naukowych. Dlatego zmiany w obecnych zasadach parametryzacji są niezbędne. Problemem obecnych regulacji prawnych jest również rozdrobnienie dyscyplin naukowych. Żeby wydobyć potencjał polskich naukowców powinniśmy odejść od wąskich podziałów. Z tego powodu proponujemy konsolidację dyscyplin naukowych w Polsce. Co najważniejsze reforma przewiduje stworzenie silnego wsparcia finansowego dla badań naukowych poprzez uruchomienie tzw. inicjatyw doskonałości.

Jarosław Gowin

Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Łączenie dyscyplin naukowych

Problemem jest rozdrobniona klasyfikacja obszarów wiedzy, dziedzin i dyscyplin, która jest powiązana z uprawnieniami do prowadzenia studiów wyższych i studiów doktoranckich oraz do nadawania stopni w nauce i sztuce, jest źródłem poważnych problemów w prowadzeniu interdyscyplinarnych badań naukowych. Nie służy też właściwej prezentacji Polski w światowym obiegu nauki.

☆ NOWOŚĆ

Na potrzeby systemu szkolnictwa wyższego i nauki zostanie opracowana nowa klasyfikacja dziedzin i dyscyplin dostosowana do standardów zagranicznych, oparta na klasyfikacji OECD.

8 obszarów wiedzy, 22 dziedziny nauki i sztuki oraz 102 dyscypliny

Ok. 40 dyscyplin, których bazą będzie klasyfikacja OECD oraz dodatkowo dyscypliny artystyczne

Polityka naukowa państwa

Polityka naukowa państwa była dotychczas rozproszona pomiędzy trzy strategie i powiązana z działaniami realizowanymi przez innych członków Rady Ministrów.

Konstytucja dla Nauki zakłada przyjęcie uchwałą Rady Ministrów jednolitego dokumentu określającego politykę naukową, które obejmie obszar badań naukowych i szkolnictwa wyższego, jako komplementarnych dla siebie elementów.

Komitet Polityki Naukowej jest organem pomocniczym ministra nauki i szkolnictwa wyższego w zakresie polityki naukowej państwa. Komitetowi powierzone zostało zadanie przeprowadzania ewaluacji polityki naukowej państwa.

Rada doskonałości naukowej

Centralna Komisja ds. Stopni
i Tytułów Naukowych

Rada Doskonałości Naukowej
(RDN)

☆ NOWOŚĆ

Konstytucja dla Nauki tworzy nową instytucję – Radę Doskonałości Naukowej, której celem jest działalność na rzecz zapewnienia rozwoju kadry naukowej zgodnie z najwyższymi standardami jakości badań wymaganych do uzyskania stopni naukowych i tytułu naukowego. Docelowo zastąpi dotychczasową Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów Naukowych.

- ✓ kadencja: 4 lata,
- ✓ członkostwo:
 - członkowie wybierani przez osoby posiadające stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora reprezentujące daną dyscyplinę,
 - warunkiem członkostwa będzie znaczący i aktualny dorobek naukowy,
 - każda z dyscyplin będzie reprezentowana przez trzy osoby posiadające stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora,
- ✓ Nowy system wyboru recenzentów wskazywanych na mocy ustawy przez Radę Doskonałości Naukowej,
- ✓ RDN będzie wskazywać kandydatów na recenzentów w liczbie trzykrotnie przewyższającej liczbę recenzentów wyznaczanych przez RDN w danej sprawie, następnie przeprowadzana będzie procedura losowania.

Pierwsza kadencja RDN rozpocznie się 1 czerwca 2019 r. i zakończy 31 grudnia 2023 r.

WIĘCEJ INFORMACJI W DZIALE

Harmonogram reformy, s. 75

Ewaluacja jakości działalności naukowej

W wyniku reformy nastąpi ograniczenie liczby kryteriów uwzględnianych przy ewaluacji. Będą uwzględniane 3 kryteria zamiast dotychczasowych 4 podzielonych na liczne kryteria szczegółowe:

- ✓ poziom naukowy prowadzonych badań naukowych lub prac rozwojowych (mierzony jakością publikacji w ramach oceny parametrycznej oraz liczbą patentów),
- ✓ efekty działalności naukowej (wyrażane w ilości środków finansowych pozyskanych z zewnętrznych źródeł finansowania),
- ✓ wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki (będzie podlegał ocenie eksperckiej).

Obecna kategoria B jest zbyt obszerna i obejmuje jednostki naukowe niewiele gorsze od jednostek kategorii A oraz jednostki wyraźnie słabsze pod względem jakości działalności naukowej.

Jednostka naukowa otrzymywała jedną kategorię naukową, co powodowało problemy związane z oceną jednostek prowadzących działalność naukową w różnych dziedzinach i dyscyplinach nauki.

Zwiększeniu ulega liczba kategorii naukowych (5 zamiast 4 dotychczasowych). Zostaje dodana nowa kategoria: B+.

Cała uczelnia będzie oceniana w ramach poszczególnych dyscyplin, w których prowadzi działalność naukową. Kategoria naukowa w danej dyscyplinie będzie oceną całej uczelni w tej dyscyplinie.

Obecny system punktowania osiągnięć w czasopiśmie naukowych doprowadził do sytuacji, w której naukowcy zachęceni są do publikowania wielu przeciętnych lub słabych artykułów naukowych, ponieważ suma punktów uzyskanych w ten sposób jest równa lub wyższa liczbie punktów, które można uzyskać za mające istotne znaczenie dla światowej nauki publikacje w renomowanych polskich i zagranicznych czasopiśmie.

Tak funkcjonujące bodźce systemowe doprowadziły do szkodliwego zjawiska nazywanego w środowisku „punktozą”.

Relatywnie niewielka część dorobku polskich naukowców ma kluczowy wpływ na światowy obieg myśli. Publikacje polskich naukowców w 1% najlepszych źródeł indeksowanych w międzynarodowych bazach stanowią zaledwie 0,7%. Blisko o połowę więcej takich publikacji mają Czesi, a dwa razy więcej takich publikacji mają Węgrzy, ponad trzy razy więcej od nas Belgowie. To oznacza, że artykuły z polskimi afiliacjami relatywnie częściej publikowane są w czasopiśmie o niższym wpływie na kształt dyskursu naukowego. Ten problem pokazuje zestawienie liczby polskich czasopiśmie w SCOPUS – 350, z wykazem czasopiśmie punktowanych, w których jest obecnie aż 2477 tytułów.

KIDN KONSTITUCJA DLA NAUKI USTAWA 2.0

Koniec z punktozą:

Ustawa wprowadza mechanizmy wymuszające wydanie listy czasopiśmie, w której liczba punktów za publikacje w najlepszych czasopiśmie będzie zdecydowanie wyższa niż w czasopiśmie o niskiej renomie. Podobne rozwiązanie będzie dotyczyło wydawnictw. Celem tej zmiany jest zachęcenie naukowców do prowadzenia ważnych badań, które mają wysoki wkład do rozwoju nauki. Dzięki wskazanym zmianom naukowcom będzie opłacało się publikować rzadziej, ale dobre artykuły. Nie będzie natomiast opłacalne, tak jak dotychczas, publikowanie wielu artykułów o niskiej wartości naukowej.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego planuje uruchomienie wsparcia finansowego dla polskich czasopiśmie. Jednym z istotnych celów tego wsparcia będzie znalezienie się polskich czasopiśmie w międzynarodowych bazach naukowych. System wsparcia finansowego obejmie publikacje w języku polskim oraz w innych językach.

Komisja Ewaluacji Nauki

- ✓ nowe ciało eksperckie, które ma docelowo zastąpić Komisję Ewaluacji Jednostek Naukowych,
- ✓ zadania: ewaluacja działalności naukowej podmiotów prowadzących działalność naukową oraz ewaluacja szkół doktorskich,
- ✓ skład: 35 osób, w tym: po 4 przedstawicieli poszczególnych dziedzin i 7 osób z doświadczeniem w zakresie polityki naukowej. Reprezentanci dziedzin nauki będą powoływani spośród osób zgłoszonych przez uczelnie, instytuty naukowe PAN, instytuty badawcze oraz międzynarodowe instytuty naukowe. Podmioty te będą mogły zgłaszać po jednym kandydacie w każdej dziedzinie, w ramach której prowadzą działalność naukową, jeżeli co najmniej w połowie dyscyplin w danej dziedzinie będą posiadać kategorie naukowe A+ albo A.

Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych będzie działał w obecnym składzie osobowym do końca 2019 r.

WIĘCEJ INFORMACJI W DZIALE

Harmonogram reformy, s. 75

Ewaluacja

Bardzo istotnym elementem podnoszenia jakości studiów oraz poziomu kształcenia doktorantów jest właściwa ewaluacja instytucji prowadzących wskazaną działalność. Dlatego w Konstytucji dla Nauki wprowadzono szereg rozwiązań umożliwiających rzetelną ocenę jakości studiów przez Polską Komisję Akredytacyjną (ocena programowa i ocena kompleksowa). Do zadań PKA będzie należało również prowadzenie działalności analitycznej, szkoleniowej oraz upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie jakości kształcenia.

Natomiast za ewaluację szkół doktorskich będzie odpowiadać Komisja Ewaluacji Nauki. Ewaluacji będzie dokonywać zespół ekspertów.

W celu zachowania niezależności oraz wysokich standardów co najmniej jeden będzie musiał być zatrudniony w zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej posiadający znaczący dorobek.

Nowe zasady posiadania uprawnień do nadawania stopni

(po ewaluacji poziomu badań naukowych w 2021 r.)

STOPIEŃ / TYTUŁ	KTO MA UPRAWNIENIA DO NADANIA	KTO NADAJE
 Stopień doktora	Uczelnia, uczelnia federacyjna, instytut naukowy PAN, instytut badawczy albo międzynarodowy instytut naukowy w dyscyplinie, w której posiada kategorię naukową A+, A lub B+.	W uczelni - senat lub wskazana w statucie komisja senatu, w pozostałych podmiotach - rada naukowa instytutu.
 Stopień doktora habilitowanego	Uczelnia, uczelnia federacyjna, instytut naukowy PAN, instytut badawczy albo międzynarodowy instytut naukowy w dyscyplinie, w której posiada kategorię naukową A+ lub A.	W uczelni - senat lub wskazana w statucie komisja senatu, w pozostałych podmiotach - rada naukowa instytutu.

Ocena badań naukowych w ramach całej uczelni

Uprawnienia do nadawania stopni i tytułów będą uzależnione od aktualnej oceny działalności naukowej i będą przypisane do uczelni, a nie wydziału. Dzięki temu uzyskane zostanie zwiększenie interdyscyplinarności badań.

WYJĄTEK

Jednostki, które mają uprawnienia do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego i posiadają kategorię naukową „C” lub nie posiadają kategorii naukowej, utracą uprawnienia do nadawania stopni z dniem wejścia w życie ustawy. Liczone będą wyniki parametryzacji z 2017 r.

Pozostałe uprawnienia zostaną zachowane do czasu przyznania nowych kategorii w 2021 r. Ze skutkiem wygaśnięcia uprawnień w dniu 30 września 2022 r.

Uczelnie badawcze oraz regionalne inicjatywy doskonałości

Dla przyspieszenia wzrostu poziomu nauki i dydaktyki Konstytucja dla Nauki zakłada uruchomienie dwóch konkursów z dodatkowymi, bardziej konkurencyjnymi strumieniami finansowania. Mając na uwadze zasadę zrównoważonego rozwoju przewidziano strumień finansowy dla tzw. „wysp doskonałości”.

Regionalna inicjatywa doskonałości

- ✓ dodatkowe finansowanie na okres 4 lat,
- ✓ śródkresowa ewaluacja realizacji założonego planu rozwoju nauki i dydaktyki (przedstawionego podczas podpisywania umowy między uczelnią a ministerstwem),
- ✓ po 4 latach uczelnia ponownie będzie mogła wziąć udział w konkursie.

DOCELOWE WARUNKI UDZIAŁU:

- ✓ posiada kategorię naukową A+ albo A w co najmniej 1 dyscyplinie,
- ✓ prowadzi szkołę doktorską.

Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza

- ✓ dodatkowe finansowanie na okres 6 lat,
- ✓ maksymalnie 10 uczelni,
- ✓ śródkresowa ewaluacja realizacji założonego planu rozwoju nauki i dydaktyki (przedstawionego podczas podpisywania umowy między uczelnią a ministerstwem),
- ✓ maksymalnie 5 uczelni będących beneficjentami konkursu będzie mogło mieć przedłużone finansowanie w następnej edycji. Kolejne 5 uczelni będzie wybierane w drodze ustawowej procedury.

DOCELOWE WARUNKI UDZIAŁU:

- ✓ posiada kategorię naukową A+ albo A w co najmniej połowie dyscyplin, w przypadku gdy prowadzi działalność naukową w co najmniej 6 dyscyplinach,
- ✓ nie posiada kategorii naukowej B ani C w jakiegokolwiek dyscyplinie.

Warunki udziału w pierwszej edycji określi odrębny zestaw kryteriów dla uczelni o wąskim profilu naukowym.

Harmonogram reformy

Rozsądne wdrażanie

Ewolucja zamiast rewolucji

Konstytucja dla Nauki to reforma inna niż wszystkie. Naszym wspólnym celem jest uporządkowanie systemu nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce, co zagwarantuje całemu społeczeństwu nowe możliwości rozwoju. Wszystkie proponowane zmiany są przemyślane i były wielokrotnie dyskutowane w środowisku akademickim.

WIĘCEJ INFORMACJI W DZIALE

Konstytucja dla Nauki, s. 5

Zmiany będą wprowadzane stopniowo, aby umożliwić uczelniom oraz całemu środowisku akademickiemu i naukowemu ich skuteczne wdrożenie.

W dniu publikacji ustawy
w Dzienniku Ustaw

Wydanie rozporządzenia w sprawie nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin naukowych wzorowanej na klasyfikacji OECD.

1 PAŹDZIERNIKA 2018

Stopniowe wchodzenie w życie przepisów ustawy - rozpoczęcie okresu dostosowawczego. Rok na dostosowanie statutów uczelni i co najmniej rok na dostosowanie innych regulacji wewnętrznych.

31 PAŹDZIERNIKA 2018

Termin przypisania nauczycieli akademickich i pracowników naukowych do dyscyplin naukowych według nowej klasyfikacji.

1 STYCZNIA 2019

Wejście w życie większości przepisów finansowych ułatwiających funkcjonowanie uczelni.

Rozpoczęcie działalności przez Komisję Ewaluacji Nauki.

I I II KWARTAŁ 2019

Ogłoszenie pierwszych edycji konkursów „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza” oraz „Regionalna inicjatywa doskonałości”.

30 KWIETNIA 2019

Ostatni dzień, w którym można wszcząć przewód doktorski, postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego i tytułu profesora na dotychczasowych zasadach.

1 MAJA 2019

Rozpoczęcie nadawania stopni naukowych zgodnie z nową klasyfikacją dziedzin i dyscyplin.

DO 31 MAJA 2019

Ogłoszenie zasad pierwszej rekrutacji do szkół doktorskich na rok akademicki 2019/2020.

1 CZERWCA 2019

Rozpoczęcie kadencji przez Radę Doskonałości Naukowej.

DO 30 CZERWCA 2019

Powołanie pierwszych rad uczelni na podstawie przepisów przejściowych.

30 WRZEŚNIA 2019

Ostatni dzień, w którym można uzyskać stopień nadany przez radę jednostki uczelni.

1 PAŹDZIERNIKA 2019

Wejście w życie nowych statutów i regulaminów studiów.

Postępowania w sprawie stopni i tytułów wszczynane według nowych zasad.

30 CZERWCA 2020

Ostatni termin, w którym można złożyć wniosek o nadanie uprawnień do nadawania stopni naukowych, na podstawie zasad przejściowych.

31 SIERPNI 2020

Koniec kadencji rektorów wybranych w 2015, 2016 i 2017 r.

Ujednoczenie kadencji rektorów w całym kraju.

1 PAŹDZIERNIKA 2020

Wejście w życie przepisów dotyczących oceny kompleksowej przeprowadzanej przez Polską Komisję Akredytacyjną.

31 GRUDNIA 2020

Umorzenie wszczętych na dotychczasowych zasadach i niezakończonych przewodów doktorskich oraz postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego i tytułu profesora.

IV KWARTAŁ 2021

Wyniki nowej ewaluacji nauki z uwzględnieniem nowych zasad i kategorii (C, B, B+, A, A+) i przyznanie na ich podstawie uczelniom i instytutom naukowym uprawnień do nadawania stopni.

Dziękuję każdemu, kto włączył się w dotychczasowe działania. Jednocześnie zachęcam Państwa do zaangażowania w dalsze prace nad reformą. Mamy unikalną szansę wspólnie wypracować kompleksowe i spójne rozwiązania stanowiące Konstytucję dla Nauki.

Jarosław Gowin

Wiceprezes Rady Ministrów,
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

NARODOWY
KONGRES
NAUKI

Szczególne podziękowania należą się wszystkim uczestnikom konferencji programowych **Narodowego Kongresu Nauki.**

Opinie, stanowiska oraz uwagi można przesyłać:

✓ pocztą na adres:

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego,

ul. Wspólna 1/3,

00-529 Warszawa,

✓ mailowo na adres uwagidoreformy@nauka.gov.pl,

✓ ePuap MNiSW - www.nauka.gov.pl/e-urząd.

Wszystkie materiały oraz aktualności związane z dalszymi pracami nad Konstytucją dla Nauki można znaleźć na stronie:

www.konstytucjadlanauki.gov.pl

Do pobrania m.in.:

✓ pełny tekst projektu Konstytucji dla Nauki,

✓ uzasadnienie projektu.

Czekamy na Twoje uwagi i opinie.
Zapraszam do dyskusji,

Jarosław Gowin

Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

KIDN KONSTITUCJA
DLA NAUKI USTAWA 2.0

www.konstytucjadlanauki.gov.pl

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

ul. Hoża 20, ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa

tel. +48 (22) 529 27 18
fax +48 (22) 628 09 22

www.nauka.gov.pl